

Příloha k protokolu o SZZ č.:

Diplomant: Dana Nováková

Vysoká škola: PF JU

Aprobace: Učitelství pro základní školy

Katedra: pedagogiky a psychologie

Recenzent-vedoucí*diplomové práce: Mgr. Jana Kouřilová

Datum odevzdání posudku: 15. 8. 2008

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vývoj kresby u dětí na 1. stupni ZŠ

Tématem diplomové práce je vývoj kresby u dětí na 1. stupni ZŠ. Teoretická část (která tvoří dvě třetiny celého textu) popisuje vývoj výtvarného projevu a některé aspekty dětské kresby. Ve výzkumné studii autorka u 13 dětí opakovaně sledovala a porovnávala kresbu autoportrétu tužkou a pastelkami (přičemž využívala kritérií z Testu kresby pána).

Diplomová práce má přiléhavé, i když nikterak inovativní či originální strukturování. V teoretické části autorka zpracovává především vývojové hledisko výtvarného zobrazování. Na škodu mohou být stereotypní odkazy na pár stále se opakujících zdrojů (zejména Davidová a Uždil); z českých (aktuálních a dobře dostupných) pramenů chybí např. odkaz na výzkum kresby lidské figury realizovaný nedávno Pražskou skupinou školní etnografie.

V teoretické části lze najít řadu různých nepřesností či příliš striktních tvrzení. Kapitola vztaženou ke kognitivnímu vývoji by bylo lepší zpracovat méně zkratkovitě a více vztáhnout k samotnému výtvarnému zobrazování.

Za problematické považuji, že není odlišeno, co je diagnostickým nástrojem učitele a co psychologa; zdá se, že autorka vnímá situaci tak, že učitelé jsou běžně dostupné psychologické (tedy i kresebné) testy a má též kompetence s nimi pracovat a interpretovat je.

V rámci výzkumné studie jsou některé hypotézy postaveny velmi zvláště (což by snad nevadilo, kdyby autorka odůvodnila směr svých úvah) - např. u hypotézy č. 1 je udivující, proč autorka předpokládá, že by se měla změnit pouze formální, a nikoliv obsahová stránka kreseb; rozpor je mezi hypotézou č. 2 a č. 4, v nichž autorka jednak předpokládá, že se kresby chlapců a dívek nebudou lišit, zároveň však očekává, že dívky budou používat více barev. Mnohde by stačila jednoznačnější nebo přesnější formulace či menší úspornost při sdělování a čtenáři by tak byl poskytnut větší komfort pochopení úvah autorky (což se týká nejen stanovování hypotéz, ale i dalších pasáží popisu výzkumu).

Při samotném sběru dat je trochu spekulativní též odlišná motivace dětí k práci (a tím i mírná změna samotného zadání kresby) u každé ze třech administrací kresby - toto mohlo mít vliv i na zpracování samotných kreseb. Pokud šlo autorce o sledování barevného aspektu v dětské kresbě, měly mít děti k dispozici totožné pastelky.

Sebraná data jsou jistě zajímavá a dala by se zpracovat různým způsobem. Autorka využila tak malý soubor (13 dětí) ke kvantitativnímu zpracování, které je dle mého soudu nic neříkající a skutečné výsledky se v něm ztrácejí (např. vyjadřování procenta úspěšnosti v jednotlivých položkách testu u takto malého vzorku je zavádějící).

Z práce číší autorčina pečlivost, nelze ani pominout fakt, že samotnému vyhodnocení a skórování jednotlivých obrázků věnovala mnoho času, o to více zamrzí, že samotný rámec výzkumu nebyl postaven lépe a účelněji a že metodika zpracování dat nebyla lépe promyšlena. Výzkumný úkol šlo pojmout zajímavějším způsobem, např. sledovat to, jak se vyvíjí zpracování některých elementů kresby (např. očí, úst i rukou), jaké jsou typy pojetí těchto atributů apod. Bylo by též zajímavé zkoumat, jak se pokles kvality kresby (hodnotitelný dle kritérií pro jednotlivé testové položky) konkrétně v kresbě projevuje (zda nutnost signovat jako nesplněné kritérium nesouvisí jenom s tím, že testové kritérium je „málo citlivé“ pro některé typy kreseb, resp. jejich elementů).

Škoda, že autorka neprojevila v závěru větší míru sebereflexe a neupozornila na některé chyby a opomenutí či nenaznačila ještě další možnosti zpracování.

Z formálního hlediska se jedná o kvalitně zpracovanou práci, i přes to lze najít (někdy i hrubou!) chybu - viz např. s. 61 i jinde. Občasně lze postřehnout i jisté stylistické neobratnosti. Toto jsou však jsou však spíše záležitosti ojedinělé.

Autorka většinou správně pracuje s prameny (i když v některých pasážích odkazy na zdroje chybí).

Zásadní výhradu mám k naprosté absenci jakéhokoliv dětského obrázku v celé DP! V tomto směru by stačilo, kdyby autorka vložila několik reprodukcí dětských kreseb do přílohy, na nichž by dokladovala příslušné kresebné posuny. Čtení o vizuálním materiálu (tedy dětských obrázcích), aniž by byl publikován alespoň jeho zlomek, je smutné.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **dobře**

podpis vedoucího – recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 15. 8. 2008

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------